

Bibliografie:

1. BACIU, S. Suport metodologic pentru evaluarea academică. Chișinău: ASEM, 2010. 95 p.
2. Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, aprobat prin HG nr. 853 din 14.12.2015, In: Monitorul Oficial nr. 340-346 din 18.12.2015.
3. Regulamentul de organizare și desfășurare a examenului de calificare, aprobat prin OMEC nr. 1127 din 23.07.2018.
4. Suport metodologic „Elaborarea programelor și a probelor de evaluare pentru examenele de calificare din învățământul profesional tehnic”, aprobat prin OMEC nr. 664 din 13.07.2020.

PROCESUL DE EVALUARE A PROIECTELOR EDUCAȚIONALE

Violeta BULAT, doctorandă, Școala doctorală „Științe ale educației”

a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

<https://orcid.org/0000-0002-6261-445X>

CZU: 37.01:005

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p37-43

Rezumat. Evaluarea reușită a proiectelor ar trebui să fie un proces-cheie în managementul proiectelor. Cu toate acestea, există doar câteva studii care abordează procesul de evaluare în practică. Acest articol prezintă rezultatele unui sondaj de opinie realizat în rândul managerilor de proiecte cu experiență în domeniul proiectelor educaționale. Rezultatele arată că posibilitățile de învățare din experiențele dobândite și de management a proiectelor sunt ratate din cauza lipsei unei evaluări *sistemică* a rezultatelor. *Evaluarea sistemică* presupune criterii bine determinate, fiind asociată cu evaluarea prin teste standardizate și presupune un anumit nivel de expertiză a celui care o realizează.

Abstract. A successful project evaluation should be a key management strategy. However, there are only a few studies that address the evaluation process in practice. This paper presents the results of a survey conducted among experienced project managers in the field of educational projects. The results show that possibilities to learn from experience and project management are missed due to the lack of systematic evaluation of the results. Systemic evaluation involves well-defined criteria, associated with standardised assessment tests, and requires a certain level of expertise from the evaluator.

Cuvintele-cheie: proiect educațional, proces de evaluare, etape de evaluare, managementul proiectului, criteriile și factorii de succes.

Keywords: educational project, evaluation process, evaluation stages, project management, success criteria and success factors.

Teoria managementului proiectelor identifică șase etape distincte ale ciclului de proiect: *programare, identificare, pregătire, finanțare, implementare și evaluare* [2]. În acest articol se va face referire la etapa de evaluare a proiectelor în domeniul educației.

Evaluarea este etapa în care are loc compararea coerentă a rezultatelor proiectului cu obiectivele propuse, determinând eficiența, impactul și sustenabilitatea proiectului [2]. Mai multe lucrări sugerează că succesul proiectelor ar trebui să fie evaluat pe tot parcursul ciclului de viață al

proiectului [4; 6], precum și în perioada ulterioară implementării proiectului [5]. Consecințele neevaluării corecte a unui proiect poate duce la irosirea de resurse umane și financiare.

Evaluarea de succes a proiectelor este un subiect de interes general cercetat de multă vreme [7]. Pentru a înțelege mai bine ce înseamnă succesul, este important să se facă o diferență între criteriile și factorii de succes. Westerveld (2003) explică această diferență menționând că, pentru a implementa cu succes un proiect educațional, este necesar să ne concentrăm asupra anumitor rezultate (corelate atât cu obiectivele proiectului, cât și cu criteriile de succes ale proiectului) și asupra aspectelor organizaționale (legate de factorii de succes). Factorii de succes țin de circumstanțe, fapte și influențe. Criteriile de succes reprezintă anumite concepte interdependente prin care proiectul educațional va fi evaluat ca fiind sau nu de succes [9]. Exemple de criterii de succes sunt următoarele: satisfacția clientului și a echipei de proiect, raportul cost/timp și intervenție [Osei-Kyei et al., 2017].

Printr-un consens al comunității internaționale a donatorilor, proiectele educaționale, la fel ca și proiectele din alte domenii, pot fi evaluate după o metodologie agreată, utilizând anumite criterii aprobate de comun acord de către Comitetul de Asistență pentru Dezvoltare (CAD) al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). Aceste criterii au fost agreate în 1991 și au modelat procesul și evoluția evaluărilor de dezvoltare internațională în ultimii 30 de ani.

De-a lungul timpului, totuși, s-au dezvoltat metodologii variate de evaluare a proiectelor educaționale, în funcție de contextul socio-economic, cultural și organizațional, în funcție de natura intervenției, de variabilele care prezintă interes, în funcție de bugetul disponibil, de capacitatea de cercetare și de o serie de alți factori. Toate acestea au condus la revizuirea de către membrii rețelei Comitetului de Asistență pentru Dezvoltare de evaluare a dezvoltării (EvalNet), împreună cu comunitatea globală de evaluare, a celor cinci criterii de evaluare a proiectelor.

Procesul a fost influențat și de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, inclusiv de Programul de dezvoltare durabilă. Un nou set de definiții, inclusiv două principii care ghidează utilizarea acestora, a fost publicat în decembrie 2019. În consecință, intenția comunității internaționale a donatorilor este de a continua să colecteze informații privind utilizarea acestor criterii de evaluare a proiectelor din diferite domenii și de a le revizui în baza experienței colective și a feedback-ului din partea comunității globale de evaluare [1].

Cu toate acestea, pentru a defini un proces de management al succesului (axat pe înțelegere, evaluare și raportare a succesului) este fundamental ca fiecare proiect să fie abordat individual, iar criteriile de evaluare să fie particulare pentru fiecare proiect în parte [5].

Managementul proiectelor în domeniul educațional este un domeniu vast de cunoștințe care îi ajută pe managerii de proiect și pe echipa de proiect să planifice, să execute, să monitorizeze și să controleze activitățile proiectelor în care sunt implicați. Stabilirea unui proces de evaluare de

succes, măsurarea în mod consecvent a rezultatelor proiectului sunt practici esențiale pentru a obține rezultate mai bune.

În 2008, Thomas Graeme și Fernández Walter au evidențiat trei aspecte de referință pentru măsurarea succesului sau eșecul unui proiect: *procesul de implementare a proiectului; valoarea adăugată a proiectului; satisfacția clientului cu privire la proiectul livrat*. Potrivit Shenhar et al. [3], există patru dimensiuni ale succesului unui proiect:

- *Eficiența proiectului*: Este o măsură pe termen scurt care măsoară eficiența cu care fiecare proiect a fost administrat. Acesta este un indicator al faptului că proiectul a fost finalizat în termen și în limitele bugetului. Cu toate acestea, este o măsură care indică doar o bună implementare a proiectului, dar nu ajută la evaluarea succesului acestuia pe termen lung. Este un factor important pentru creșterea competitivității.
- *Impactul asupra beneficiarului*: Această dimensiune este legată de beneficiarul și/sau consumatorul final. Aceasta abordează importanța respectării nevoilor și a cerințelor definite de aceștia.
- *Succesul activității*: Această dimensiune se referă la impactul pe care îl poate avea proiectul asupra beneficiarilor proiectului - persoane implicate, organizații și sector social și/sau economic.
- *Pregătirea pentru viitor*: Dimensiune care vizează contribuția proiectului la viitorul organizației/instituției/echipei care a implementat proiectul. Este o dimensiune pe termen lung care implică pregătirea de noi oportunități, explorarea de noi idei, inovații și generarea de noi competențe.

În 1999 Baccarini identifică două dimensiuni ale succesului unui proiect: *dimensiunile "hard" și "soft"*. Dimensiunea "hard" se referă la criterii precum costul, durata și calitatea. Dimensiunea "soft" se referă la aspecte precum gradul de confort, satisfacția profesională, îmbunătățirea renumelui și atenția acordată detaliilor. În 1992 Freeman și Beale au descris șapte criterii de evaluare a unui proiect, și anume: *performanța tehnică; eficiența implementării proiectului; performanțele manageriale și organizaționale (satisfacția beneficiarului și a consumatorului); responsabilitatea personală; finalizarea proiectului; performanța tehnică și inovatoare; capacitatea de productivitate*.

În acest articol vor fi prezentate rezultatele unui sondaj de opinie unde au participat 12 manageri de proiect care au implementat proiecte educaționale în Republica Moldova. Acest studiu s-a axat pe trei întrebări majore, și anume:

1. Cine participă în procesul de evaluare a proiectului educațional și definirea criteriilor de evaluare?

2. Care sunt criteriile definite pentru evaluarea de succes a unui proiect educațional? (cum și de către cine sunt formulate întrebările de evaluare).
3. Când și cum se evaluează succesul unui proiect educațional?

La prima întrebare, respondenții au răspuns: *în majoritatea cazurilor, managerul de proiect participă la definirea criteriilor de evaluare*. Beneficiarul proiectului, donatorii și alte părți interesate participă în proporție de 32%. După cum s-a dovedit statistic, în 68% din cazuri, managerul de proiect participă la procesul de evaluare în mod oficial, beneficiarul participând în proporție de 44% din cazuri.

Tabelul 1. Participanții la procesul de evaluare și definirea criteriilor de evaluare

Participanți	Procesul de evaluare, %	Definirea criteriilor de evaluare, %
Manager de proiect	68	46
Echipa de proiect	33	28
Donatorii	28	31
Beneficiarii proiectului	44	8
Consultanți externi	2	5
Alți participanți	4	1

Care sunt criteriile definite pentru evaluarea de succes a unui proiect educațional? a fost întrebarea adresată managerilor de proiecte educaționale și care au răspuns:

Tabelul 2. Criteriile definite pentru evaluarea unui proiect educațional

Criteriile de evaluare a proiectelor	Răspunsul respondenților în procente, %
Relevanța	6
Coerența	1
Eficiența	12
Eficacitatea	36
Impactul	21
Sustenabilitatea	19
Capacitatea organizațională	3
Satisfacția clientului	1
Performanța inovatoare	1
Altele	0

De obicei, întrebările de evaluare sunt formulate de către experți independenți angajați de finanțatorii proiectelor. La rândul său, acestea sunt validate de către managerii de proiect, echipa de proiect și donatori.

Răspunsurile la întrebarea 3 sunt prezentate statistic în Tabelul 3.

Tabelul 3. Perioada de evaluare a unui proiect educațional

Faza proiectului	Răspunsul respondenților în procente, %
Planificarea proiectului	6
Implementarea proiectului, intermediar	27
Finalizarea proiectului	62
Post implementare	1
Proiecte neevaluate	4

Din tabel putem concluziona că cel mai des (62%) evaluarea unui proiect educațional are loc după finalizare lui. În 4% din cazuri proiectele nu sunt evaluate deloc. Chiar dacă anumite proiecte nu ajung să fie evaluate, din motive prestabilite de finanțator, acestea oricum au un sistem de monitorizare pentru a fi realizate în totalitate.

Într-un proces de evaluare informațiile sunt colectate în mai multe moduri. După cum se arată în tabelul de mai jos, de cele mai multe ori informațiile sunt colectate din rapoarte (43%) și în cadrul ședințelor (41%).

Tabelul 4. Mijloacele de colectare a datelor într-un proces de evaluare

Instrumente de colectare a datelor	Răspunsul respondenților în procente, %
Rapoarte	43
Ședințe	41
Livrabile	28
Interviuri	32
Focus grup	8
Sondaj	17

Mai jos sunt redată câteva opinii ale participanților care au participat la sondaj, cu privire la evaluarea aspectelor legate de succesul unui proiect:

- "Având în vedere nivelul modest de pregătire a instituțiilor educaționale în domeniul de evaluare a proiectelor implementate, ar trebui să existe un proces formalizat de evaluare a proiectelor. Spre exemplu, evaluarea finală a proiectelor să fie obligatorie și să se realizeze pe baza unor liste de verificare și evaluare internă (care să fie completate de către managerul de proiect), a unui chestionar intern (care urmează să fie completat de către echipa de proiect) și a unor interviuri cu beneficiarii direcți și finanțatorul."
- "Procesul de evaluare ar trebui să fie definitivat la etapa de pregătire a proiectului. Tot în această perioadă trebuie identificate criteriile de evaluare în dependență de specificul proiectului și aria de intervenție. Proiectele educaționale sunt mai specifice decât proiectele implementate în alte domenii și nu pot fi evaluate, utilizând aceleași criterii de evaluare."
- "Ar fi important să se colecteze și să se analizeze feedback-ul de la membrii echipei, beneficiarii finali, precum și lecțiile învățate."
- "Am realizat că procesul de evaluare este unul de învățare și mai puțin de control."

În ciuda importanței sale, evaluarea unui proiect educațional nu este o sarcină ușoară, necesitând resurse pentru desfășurarea evaluării - începând cu inițierea proiectului, până la etapa post-implementare.

Necesitatea evaluării este benefică pentru orice instituție educațională, întrucât aceasta oferă o oportunitate de a reflecta asupra a ceea ce s-a întâmplat în cadrul proiectului și de a identifica oportunități de îmbunătățire. În plus, în timp ce unele dimensiuni, cum ar fi *respectarea termenelor*

și a costurilor, sunt directe și relativ ușor de măsurat, altele sunt de mare complexitate și nu pot fi măsurate cu ajutorul unor metode convenționale de evaluare (de exemplu, "cum se poate măsura contribuția unui anumit proiect la îmbunătățirea imaginii instituției?"). Deseori, o evaluare cantitativă a unor criterii este posibilă. În alte cazuri, este puțin probabil ca o instituție de învățământ să poată face acest lucru și, prin urmare, o evaluare calitativă este alternativa viabilă [Pereira, J., Varajão J. & Takagi N., 2021]. Într-un proces de evaluare a unui proiect, este important să fie colectate atât date cantitative, cât și calitative din partea diferitelor categorii de beneficiari, având la bază un echilibru dintre descrieri, observații, constatări și recomandări. Dacă echipa de evaluatori acordă atenție acestor aspecte, există premise pentru a satisface criteriile de relevanță, importanță, scop și timp.

În concluzie, într-un proces de evaluare managerii de proiect și echipa de proiect care implementează proiecte educaționale ar trebui să se intereseze la ce etape și cum trebuie evaluat succesul unui proiect, cine trebuie implicat într-un proces de evaluare și care sunt criteriile specifice de evaluare a proiectelor educaționale.

Bibliografie:

1. Applying Evaluation Criteria Thoughtfully, OECD Publishing, 2021, <https://doi.org/10.1787/543e84ed-en>
2. BUNĂIAȘU, C.M. Elaborarea și managementul proiectelor educaționale. Editura Universitară: București, 2012. <https://ru.scribd.com/document/463915835/C-Bunaiasu-Suport-de-curs>
3. THOMAS, G.; FERNÁNDEZ, W. Success in IT projects – A matter . in: International Journal of Project Management, 2008.
4. VARAJTO, J. Success management as a PM knowledge area - Work-in-progress. Procedia Computer Science, 2016. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.09.256>
5. PEREIRA, J., VARAJÃO J. și TAKAGI N. Evaluation of Information Systems Project Success – Insights from Practitioners, 2021.
6. TEIXEIRA, A., OLIVEIRA, T., și VARAJTO, J. Evaluation of business intelligence projects success - a case study. Business Systems Research, 2019. <https://doi.org/10.2478/bsrj-2019-0001>
7. ARAGONÉS-BELTRÁN, P., GARCÍA-MELÓN, M., MONTESINOS-VALERA, J. How to assess stakeholders' influence in project management? A proposal based on the analytic network process. International Journal of Project Management, 2017. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2017.01.001>
8. LIM, C., și MOHAMED, M. Criteria of project success: An exploratory re-examination. International Journal of Project Management, 1999. [https://doi.org/10.1016/S0263-7863\(98\)00040-4](https://doi.org/10.1016/S0263-7863(98)00040-4)

9. TURNER, J. The Handbook of Project-based Management: Leading Strategic Change in Organizations, 2014.
10. SHENHAR et al., The four dimensions of project success, 1997.

METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE ORALĂ A LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ

Aliona BUSUIOC, USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

<https://orcid.org/0000-0002-4010-0108>

Victoria VÎNTU, USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

<https://orcid.org/0000-0002-4515-122X>

CZU: 37.016: 811.135.1

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p43-47

Rezumat. Evaluarea orală oferă posibilitatea unei evaluări flexibile, adaptată particularităților individuale ale studenților străini, permite profesorului să intervină în cazul unor răspunsuri incomplete, sau greșite; studenții străini au posibilitatea de a se expune, de a acționa conștient cu noțiunile asimilate, de a argumenta răspunsul, de a interacționa cu colegii, de a colabora în cadrul unui proiect, studiu de caz, portofoliu etc.. Astfel, în contextul evaluării centrate pe competențe, rezultatele învățării studentului străin vor fi raportate la standardele de performanță.

Cuvinte cheie: evaluare orală, studenți străini, limba română ca limbă străină, competență de comunicare lingvistică.

Summary. The oral assessment offers the possibility of a flexible assessment, adapted to the individual characteristics of foreign students, it allows the teacher to intervene in case of incomplete or wrong answers; foreign students have the opportunity to expose themselves, to act consciously with the assimilated notions, to argue the answer, to interact with colleagues, to collaborate in a project, case study, portfolio, etc. So, in the context of competency-based assessment, the foreign student's learning outcomes will be reported to performance standards.

Key-words: oral assessment, foreign students, Romanian as a foreign language, language communication competence.

Noile formulări ale celor patru competențe: *competența lingvistică*, *competența sociolingvistică*, *competența pragmatică* și *competența (pluri/inter)culturală* au ca scop centrarea procesului de predare pe aspectul comunicativ și abordarea acțională a limbii în vederea extinderii competențelor de comunicare în limba străină, în orientarea spre o alegere academică și profesională și cultivarea atitudinilor respective la formarea personalității medicinistului.

Competența de comunicare într-o limbă străină introduce și abilități de mediere și de înțelegere culturală. Competențele revizuite reflectă deplasarea accentului de la predare către învățare, importanța învățământului formativ-dezvoltativ în fața celui informativ-reproductiv.

Conținuturile lingvistice sunt obținute în realități funcționabile, care promovează autonomia, creativitatea, ingeniozitatea și interesele mediciniștilor.

Introducerea activităților transdisciplinare și interdisciplinare, care se bazează pe abordări flexibile stimulează interacțiunea pozitivă, motivarea și implicarea cursanților în procesul propriei formări, elemente de învățare în afara sălii de curs (outdoor education) în contexte: învățare